

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické publikace nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možné kontaktovat na adrese: Nakladatelství Masarykovy univerzity Munipress, Rybkova 19, 602 00 Brno.

All rights reserved. No part of this e-book may be reproduced or transmitted in any form or by any means without prior written permission of copyright administrator which can be contacted at Masaryk University Press, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

# Slovensko-poľské kontakty profesora Jana Zouhara

*Zlatica Plašienková – Barbara Szotek*

Významné životné jubileum človeka okrem prozaického faktu „dožitého“ veku zvyčajne prináša so sebou mnoho paralelných výziev: od bilancovania a spomínania na to, čo bolo v osobnom i profesionálnom živote dosiahnuté, zažité a osobne reflektované, až po nové plány a predsavzatia, ktoré si človek voľky-nevoľky (sám pre seba či aj pre iných) formuluje pred „tvárou“ očakávanej blízkej budúcnosti. Sú to výzvy ako pre jubilanta, tak aj pre jeho okolie, priateľov, kolegov, spolupracovníkov atď.

V prípade životného jubilea vysokoškolského profesora, významného českého filozofa a navyše priateľa, akým je pre nás Jan Zouhar, sa nemožno ubrániť tomu, aby sme túto výzvu neprijali a aspoň stručne nezaspomínali na nezabudnuteľné chvíle, ktoré sme v jeho prítomnosti zažili a intenzívne precítili: či už to boli osobné rozhovory (plné vrúcnosti, múdrosti, vážnosti i rád, ale tiež smiechu, humoru, odľahčenia, radosti až hedonického šťastia pri ochutnávkve vychýreného „jabka“) alebo profesionálne a pracovné kontakty počas výmenných prednáškových pobytov na našich univerzitných pracoviskách v Bratislave (Katedra filozofie a dejín filozofie FiF UK) a Katoviciach (Inštitút filozofie Sliezskej univerzity), ako aj v rámci množstva spoločne organizovaných filozofických konferencií na Slovensku alebo v Poľsku (od Bratislavy cez Smolenice, Nitru, Prešov a Košice až po Katovice, Ustroń, Bielsko-Biała a Rzeszów).

Treba hneď úvodom povedať, že s profesorom Janom Zouharom nás spája vyše dvadsaťročné priateľstvo a spolupráca, ktorá sa medzi našimi univerzitnými pracoviskami rozvinula aj vďaka jeho iniciatívam. Ešte ako vedúci Katedry filozofie a neskôr aj ako prodekan Filozofickej fakulty na Masarykovej univerzite v Brne veľmi významne prispel k tomu, aby sa v našom stredo európskom kontexte (a pre nás osobne najmä na geografickej osi Brno – Bratislava – Katovice) nadviazalo na filozofickú tradíciu českej, slovenskej a poľskej proveniencie, obnovili a prehĺbili sa reflexie národných filozofií a ich nových tematických prienikov, odhaľovali sa prvky podobnosti aj inakosti, ako aj mentálnej a jazykovej príbuznosti a odlišnosti.

Veľmi skoro sme si všetci (na českej, slovenskej i poľskej strane) uvedomili produktívnosť týchto kontaktov a vzájomné obohatenie.

Už v prvej dekáde 21. storočia postupne vznikali nové projekty spolupráce, ktoré okrem výmenných výskumných a prednáškových pobytov pedagógov z jednotlivých univerzitných pracovísk sa postupne rozšírili aj o výmenu študentov v rámci programu Erasmus, posudzovanie doktorandských a habilitačných prác, účasť na inauguračných konaniach, no predovšetkým zahŕňali tiež publikovanie prvých spoločných publikácií. Na Katedre filozofie a dejín filozofie FiF UK v Bratislave a na Katedre filozofie FF MU v Brne boli publikované prvé dva zborníky výmenných prednášok v rámci podpory grantu nadácie Jána Husa pod názvom *Bratislavské prednášky* (Brno 2002) a *Brnianske prednášky* (Bratislava 2003). A v rámci bilaterálnej spolupráce Katedry filozofie a dejín filozofie FiF UK v Bratislave a Inštitútu filozofie Sliezskej univerzity v Katoviciach (teda pracoviskom, s ktorými spolupracovala aj brnianska katedra) sme v rámci projektu APVV ako editorky zostavili a publikovali zborník *Z poľskej a slovenskej tvorby* (Bratislava – Katovice 2007).

Ak sa však vrátime k najčastejším osobným a profesionálnym kontaktom s profesorom J. Zouharom, musíme poznamenať, že najviac sme ich rozvíjali počas spoločnej účasti na nespočetných konferenciách organizovaných na Slovensku a v Poľsku. Boli tematicky venované rôznorodým témam, no široké spektrum aktuálnych problémov, o ktorých profesor Zouhar na nich zasvätené prednášal, nepochybne vytvárali spoločný stredoeurópsky filozofický priestor pre vzájomný český, slovenský a poľský dialóg. Nezabudnuteľné boli v tomto smere najmä konferencie v Smoleniciach, organizované Slovenským filozofickým združením (SFZ pri SAV). Nedá nám v danej súvislosti nespomenúť slová profesora Zouhara z jeho slávnostného príhovoru, ktorý zaznel na jednej z takýchto slovensko-poľsko-českých konferencií v Smoleniciach v roku 2008. Vyjadril v ňom niekoľko očakávaní, ktoré spojil so slovanským filozofickým dedičstvom, a zhrnul ich do troch bodov: 1. vo vieru v možnosť dialógu na základe názorovej tolerancie, plurality a autonómie filozofickej práce; 2. vo vieru v preukázateľnosť faktu, že slovenská, poľská a česká filozofia reagovali vždy tvorivým spôsobom na rozdielne vplyvy z rôznych sociokultúrnych a jazykových oblastí, najmä na vplyvy nemeckej, anglickej, americkej, francúzskej i ruskej filozofie, pričom brali do úvahy domácu tradíciu a usilovali sa o osobitý prínos k vývoju svetovej filozofie; 3. vo vieru v podporu tušenia, že filozofické štúdie, zborníky, knihy vytvárajú jednu veľkú stavbu, ktorá je zložitá, členitá, ktorá je labyrintom chodieb, sál, schodísk, veží, skladišť, kuchýň, jedální, ale hoci nás v nej prekvapujú nečakané prestavby, nadstavby

a rekonštrukcie, vždy existuje tušenie súvislostí a nadväznosti.<sup>1</sup> Dodajme, že spoločné konferencie tak neboli iba príležitosťou osobne sa stretnúť, ale najmä inšpirovať sa novými pohľadmi aj na dávnejšiu spoločnú tradíciu, filozofické smery, problémy a štýly filozofického uvažovania v našich krajinách. Boli tiež platformou stretnutia staršej, strednej a mladšej (resp. aj najmladšej) generácie filozofov, medzi ktorými profesor Zouhar nemohol chýbať. Tu sa rodili aj nové nápady budúcej spolupráce na poli pedagogickom, vedecko-výskumnom a samozrejme i publikačnom.

Pozrime sa aspoň prierezovo, aké témy profesor Zouhar reflektoval a rozvíjal a o ktorých publikoval nespočetné množstvo väčších či kratších štúdií v slovenskom a poľskom prostredí. Leitmotívom všetkých, ako sa ukazuje, však bola potreba preniknúť hlbšie k podstate najdôležitejších filozofických problémov filozofickej tradície našich národov, informovať o ich vzájomnom vplyve, konvergencii, podobnostiach, ale samozrejme aj o rozdieloch a osobitostiach, no a pochopiteľne priblížiť problematiku aj v nadnárodnom kontexte. Nie je naším cieľom analyticky predstaviť jednotlivé štúdie, chceme iba veľmi stručne a ilustratívne uviesť základné tematické zameranie publikovaných prác profesora Zouhara, ktoré – z nášho pohľadu – významne podnietili slovenskú a poľskú filozofickú obec reflektovať aj tie problémy, ktoré profesor Zouhar veľmi zasvätené nastolil.

V slovenskom prostredí dominuje reflexia dejinno-filozofickej tradície českej<sup>2</sup>

- 1 Jan Zouhar, Slávnostný príhovor, in *Filozofia a slovanské myšlienkové dedičstvo: osobnosti, problémy, inšpirácie I*, Zlatica Plašienková – Barbara Szotek – Milan Toman (eds.), Bratislava: Slovenská filozofická spoločnosť pri SAV 2008, s. 19.
- 2 V tomto smere si pozornosť zaslúži viacero príspevkov profesora Zouhara, no zmienime aspoň tie, ktoré špeciálne rezonovali v kontexte slovensko-poľsko-českej spolupráce v rámci spoločne organizovaných konferencií. Jednou z nich bola už spomínaná konferencia v roku 2008 v Smoleniciach pod názvom *Filozofia a slovanské myšlienkové dedičstvo*, v rámci ktorej predniesol plénum prednášku a neskôr publikoval príspevok o českej filozofii v 60. rokoch 20. storočia. Práve tieto roky, ako pripomína Zouhar, sa stali „legendou“, a právom môžeme konštatovať, že ovplyvnili aj súčasnosť. Na pozadí búrlivých zahraničných i domácich udalostí vo vtedajšom Československu predstavujú svojbytný fenomén a Zouhar plasticky zachytáva „premenu“ českej filozofie ako aj zložitý reformný ráz filozofických diskusií, dialógy marxistov s kresťanmi, opustenie zaužívanej schémy o boji materializmu a idealizmu a pod. Bližšie pozri: Jan Zouhar, Léta šedesátá a česká filozofie, in *Filozofia a slovanské myšlienkové dedičstvo: osobnosti, problémy, inšpirácie I...*, s. 63–74. Ďalší významný príspevok profesora Zouhara, ktorý zaznel na konferencii a bol venovaný reflexii myšlienkového stredoeurópskeho priestoru a v ňom aj prínosu českej, slovenskej a poľskej filozofie, bol publikovaný pod názvom: Střední Evropa jako myšlenkový prostor, in *Filozofické myšlenie v stredoEurópskom priestore – tradície a súčasnosť*, Z. Plašienková – V. Leško – B. Szotek (eds.), Košice: Slovenské filozofické združenie pri SAV 2011, s. 15–28. Zásadným príspevkom profesora Zouhara, ktorý v tom istom roku rezonoval v rámci slovensko-českej spolupráce, bol tiež príspevok venovaný recepcii osvietenkej filozofie ako historického fenoménu a jeho vplyvu v českom pro-

(a čiastočne aj slovenskej)<sup>3</sup> proveniencie s osobitým zreteľom na Masarykovu a Patočkovu tvorbu,<sup>4</sup> ako aj jej vplyv na riešenie mnohých filozofických otázok súčasnosti. Neoddeliteľnou súčasťou týchto Zouharových reflexií boli prirodzene aj Patočkove skúmania Masarykovho diela, ktorému sa Patočka – ako uvádza Zouhar, venoval celú dobu svojej tvorivej cesty.<sup>5</sup>

No nezanedbateľnou tematickou oblasťou, ktorá si zaslúžila Zouharovu pozornosť, bola a je veľmi aktuálna problematika vzťahu filozofie a literatúry, ktorú profesor Zouhar rozvíjal vo viacerých svojich štúdiách, pričom v kontexte danej problematiky reflektoval aj vzťah umeleckého diela a umeleckej osobnosti, ktorý bol témou českého filozofického a estetického myslenia ešte pred koncom 2. sv. vojny.<sup>6</sup>

---

stredí na prelome 18. a 19. storočia. Centrom Zouharovej pozornosti boli J. Dobrovský a B. Bolzano a ich modifikácia osvietených ideí vyvolaná potrebami českého národného obrodenia. Pozri: J. Zouhar, České osvícenství a české národní obrození, in *Philosophica XXXV, Osvietenstvo ako spôsob myslenia*, M. Chabada – R. Maco (eds.), Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave (ďalej UK) 2011, s. 99–104.

- 3 Za zmienku stojí najmä štúdia, ktorá mapuje niektoré články a najmä mnohé recenzie publikácií slovenských filozofov a podáva tak akýsi „obraz“ dobovej slovenskej filozofie v prvom českom filozofickom periodiku *Česká mysl* v prvej polovici 20. storočia (1900–1947). Pozri: J. Zouhar, Slovenská filozofie na stránkach České mysl, in *Pohlady do slovenskej filozofie 20. storočia*, Z. Plašienková – E. Lalíková (eds.), Bratislava: ALL ACTA 2005, s. 167–176. Profesor Zouhar však aj sám zhodnotil prínos slovenského filozofa I. Hrušovského, ktorý bol spojený s jeho chápaním štrukturalizmu a historizmu. Prednášal o tom na medzinárodnej konferencii venovanej 100. výročiu narodenia I. Hrušovského. Pozri štúdiu: J. Zouhar, Igor Hrušovský na brněnské konferencii o štrukturalizmu a historizmu v roce 1968, in *Igor Hrušovský, osobnost' slovenskej filozofie*, Z. Plašienková – E. Lalíková (eds.), Bratislava: IRIS 2007, s. 102–108.
- 4 J. Zouhar nielen oboznámil slovenských čitateľov s odkazom diela J. Patočku, ale prispel aj k tomu, že niektorí predstavitelia mladšej slovenskej generácie filozofov sa Patočkovým dielom začali intenzívnejšie zaoberať. Množstvo štúdií o Patočkovi profesor Zouhar publikoval nielen v rámci konferencií v spolupráci s bratislavskou katedrou filozofie, ale aj košickou. Práve v Košiciach vyšlo viacero zborníkov venovaných reflexii J. Patočku, v ktorých Zouharove štúdie patria k najvýznamnejším. Ilustratívne spomenieme iba niektoré: K Patočkovu pojetí času u K. H. Máchy – Kant, Husserl, Heidegger, in *Kant v kontextoch Husserlovej a Heideggerovej filozofie*, V. Leško – Z. Plašienková (eds.), Košice: FF UPJŠ 2009, s. 165–171; Jan Patočka v Kritickém měsíčníku 1938–1942, in *Patočka a dejiny filozofie*, R. Stojka – M. Škára (eds.), Košice: FF UPJŠ 2015, s. 71–83 a mnohé iné. Profesor Zouhar si ale všima aj problematiku filozofického prekladu, ktorými sa zaoberal Patočka, a čiastočne danú tému reflektoval v spoluautorstve s B. Horynom. Pozri: Břetislav Horyna – Jan Zouhar, Budoucnost jedné velké tradice (K otázce filosofického překladu), in *Reflexia evropské filozofie v slovenskej filozofii 20. storočí (Tvorba Teodora Múnza očami súčasníkov)*, Z. Plašienková (ed.), Bratislava: UK 2014, s. 23–28.
- 5 Jan Zouhar, K Patočkově kritice Masarykovy filozofie dějin, in *Hegel v kontextoch Heideggerovej a Patočkovej filozofie*, V. Leško – P. Thót (eds.), Košice: FF UPJŠ 2010, s. 249.
- 6 Filozofie a krásna literatúra, in *Filozofia: minulé podoby – súčasné perspektivy*, E. Farkašová – M. Szapuová (eds.), Bratislava: FF UK 2003, s. 285–290; Literatúra a filozofie, in *Filozofia a/ako umenie*, Z. Plašienková – E. Lalíková (eds.), Bratislava: FO ART 2004, s. 159–162; Česká filozofie

Svoju pozornosť pritom zvlášť koncentroval na chápanie literárneho diela ako súčasť filozofického myslenia, ako epistemologického dokumentu či ako predmetu filozofickej interpretácie. Jeho pozornosti neunikla ani jazyková povaha literárnych a filozofických diel, pretože jazyk ako nosič „oznamovania“ predpokladá aj schopnosť porozumenia a je prvou realitou, s ktorou sa čitateľ literárneho alebo filozofického diela stretáva. Ilustroval to na bohatých príkladoch zo svetovej i českej filozofie a literatúry (Masaryka a Patočku nevynímajúc),<sup>7</sup> aby tým poukázal na inšpiratívne styčné plochy týchto dvoch oblastí ľudskej duchovnej činnosti.

Profesor Zouhar však neopomenul ani problematiku širšieho rámca, a to aktuálnu tému vzťahu filozofie a kultúry z hľadiska integrácie, identity a rôznosti v rámci súčasných globalizačných tendencií, ktoré so sebou priniesli celý rad nových a nezodpovedaných otázok. Jednou z nich je aj otázka pamäti v kontexte kultúrnej identity a rôznosti, teda otázka, ktorá podľa Zouhara úzko súvisí aj s filozofiou. Táto súvislosť, ako výstižne pripomína, vyplýva zo schopnosti filozofie reflektovať vzťah medzi rozumom a dejinami, čiže byť nositeľkou reflexie v našom dejinnom myslení.<sup>8</sup>

Všetky práce profesora Zouhara, ktoré publikoval na Slovensku (a je ich oveľa viac, než iba tie, ktoré boli spomenuté), sa vyznačujú nielen mimoriadne hlbokým ponorom do problematiky, ale aj pútavým a zrozumiteľným spôsobom podania, čo je čitateľsky nielen prínosné, ale zároveň aj príťažlivé. Ich ohlas je naozaj zaslužený, lebo prirodzene prispeli jednak k rozšíreniu nášho poznania, ako aj k samotnému formovaniu nášho filozofického spoločenstva v nadnárodnom filozofickom rámci.

Pokiaľ sa ešte sústredíme na poľský priestor, v ktorom profesor Zouhar publikoval svoje štúdie, musíme najprv pripomenúť východiskový kontext, v ktorom sa objavila potreba odpovedať na otázku: aké sú znalosti českej filozofie v Poľsku, ale tiež poľskej filozofie v českom prostredí v súčasnosti? Do istej miery sa dalo predpokladať, že stav vedomostí o filozofických smeroch a jednotlivých predstaviteľoch vo vzťahu k obom filozofickým prostrediam (a to pokiaľ ide o historicky vzdialený, ale aj nám bližší čas) nie je veľmi uspokojivý. To však neznamenalo, že by už dlhodobo medzi českým a poľským filozofickým prostredím neexistovali

60. let a krásná literatura, in *Podoby filozofovania: včera a dnes*, E. Lalíková – M. Szapuová (eds.), Bratislava: Iris 2009, s. 261–271; Umělecká osobnost a lidská přirozenost, in *Ľudská prirodzenosť, rozum, vôľa, cit*, A. Javorská – M. Chabada – S. Gálíková (eds.), Nitra 2013, s. 331–335.

7 Názorným príkladom je článok: Jan Patočka a krásná literatura, in *Filozofia – veda – literatúra*, L. Bohunická – E. Lalíková (eds.), Bratislava: UK 2014, s. 124–134.

8 J. Zouhar, Filozofie: kultura, integrace, identita a různost, in *Identita – diferenciacia*, R. Karul – R. Sťahel – M. Toman (eds.), Bratislava: SAV 2010, s. 226.

intelektuálne kontakty a že nedochádzalo k prieniku aj širších kultúrnych hodnôt, ktoré mali pozitívny vplyv na ich vzájomný rozvoj.

K významným príspevkom, ktorý prehľadne zmapoval tieto intelektuálne kontakty českého a poľského národa, bol príspevok profesora Zouhara uverejnený v roku 2010 v *Studiach z filozofii polskiej*.<sup>9</sup> Na tomto mieste je ale potrebné hneď zdôrazniť, že aj profesor Jan Zouhar patrí k tým významným českým filozofom, ktorý bol a je veľmi dobre známy mnohým poľským filozofom. Stačí pripomenúť napríklad slová profesora Stanisława Jedynaka, ktorý v recenzii knihy Czesława Głombika *Impulsy i zblżenia. Siedem szkiców z dziejów czesko-polskich kontaktów filozoficznych* uviedol, že v Brne existuje zaujímavá „špecifická historicko-filozofická škola“,<sup>10</sup> ktorej jedným z významných predstaviteľov (ako na to poukázal Czesław Głombik) je aj profesor Jan Zouhar, ktorého hlavným výskumným zámerom (dôležitým aj z hľadiska česko-poľských vzťahov) sú dejiny českej filozofie 19. a 20. storočia, a zvlášť filozofické dedičstvo Masaryka a Patočku.

Ak sa ešte pozastavíme pri rozvíjaní súčasných vzájomných kontaktov poľských a českých filozofov, chceli by sme pripomenúť aj prvú osobnú skúsenosť autorky Barbary Szotek, ktorá v roku 2004 mala tú česť vystúpiť na zjazde Českej filozofickej spoločnosti v Olomouci s prednáškou *Odgłosy filozofii Kanta w Polsce (Odozvy Kantovej filozofie v Poľsku)*, ktorá sa stala základom článku publikovaného v roku 2005 v *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas Philosophica*.<sup>11</sup> Kontakty, ktoré na konferencii autorka nadviazala, sa týkali aj brnenských filozofov, vrátane profesora Zouhara. No jej bližšia spolupráca s profesorom Zouharom sa začala v roku 2012, kedy profesor Zouhar na Sliezskej univerzite v Katoviciach prednášal pre jej študentov a oboznamoval ich s dejinami a významnými osobnosťami českej filozofie. Poukázal pri tom aj na úlohu filozofie v českom vysokoškolskom systéme, na súčasné postoje spoločnosti k samotnej filozofii a jej miesto v celej kultúre. Nedá nám hneď nepodotknúť, že študenti boli prednáškami profesora Zouhara nadšení, komentovali stretnutie s ním ako veľmi

9 J. Zouhar, O czesko-polskich relacjach filozoficznych, in *Studia z filozofii polskiej*, M. Rembierz – K. Śleziński (eds.), Bielsko-Biała – Kraków: PTF 2010, t. 5, s. 195–204.

10 Stanisław Jedynak, Z opinii recenzentów, in Czesław Głombik, *Impulsy i zblżenia. Siedem szkiców z dziejów czesko-polskich kontaktów filozoficznych*, Katowice: Uniwersytet Śląski 1996, s. 207.

11 Barbara Szotek, *Odgłosy filozofii Kanta w Polsce*, in *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas Philosophica. Philosophica-Aesthetica 29, Philosophica VI*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2005, s. 327–335. Poznamenajme, že aj profesor Zouhar zmapoval reflexiu Kanta v českom prostredí od konca 19. storočia po koniec 2. svetovej vojny a štúdiu na túto tému publikoval aj na Slovensku. Pozri: J. Zouhar, K interpretáciám Kanta v českém myšlení, in *Kant a súčasnosť* (Filozofický zborník 21, AFPH UP), Prešov: PU 2004, s. 79–87.

zaujímavé a obohacujúce a ako stretnutie, ktoré im predstavilo málo známe problémy a predstaviteľov českej filozofie.

B. Szotek mala výbornú príležitosť hovoriť s profesorom Zouharom aj o problémoch a výzvach doby, ktoré majú filozofickú povahu a ktorým všetci čelíme. Osobitne sa cítila poctená venovaním práce profesora Zouhara *Dějiny českého filozofického myšlení do roku 1968* s jeho vlastnoručným podpisom. Od tej doby už mala nesmierne veľa príležitostí diskutovať s profesorom Zouharom na mnohých už spomínaných medzinárodných konferenciách organizovaných na Slovensku, v Českej republike a Poľsku.

Treba tiež poznamenať, že kontakty profesora Zouhara s poľským filozofickým prostredím na Sliezskej univerzite boli spojené aj s osobnými a veľmi intenzívnymi kontaktmi s profesorom Czesławom Głombikom, popredným odborníkom na českú filozofiu. Bol to práve on, kto intenzívnym dialógom s českým filozofickým prostredím prispel k rozsiahlej spolupráci Sliezskej univerzity v Katoviciach najskôr s Univerzitou Palackého v Olomouci a neskôr s filozofmi z Masarykovej univerzity v Brne. Zaslúžil sa taktiež o hlbšie poznanie poľskej filozofie v českom prostredí. Veľmi zaujímavým spôsobom tento záber činnosti profesora Czesława Głombika predstavil pri príležitosti jeho životného jubilea profesor Zouhar vo svojom článku pod názvom *Czesław Głombik a česká filozofie*.<sup>12</sup> Širší interpretačný rámec ponúkol v článku, v ktorom reflektoval česko-poľské vzťahy v oblasti filozofického myslenia pod názvom *O filozoficznych stosunkach czesko-polskich*.<sup>13</sup>

Dodajme, že spolupráca profesora Zouhara so Sliezsskou univerzitou v Katoviciach trvá dodnes. Potvrďuje to aj jeho dlhoročné členstvo v Programovej rade časopisu *Folia Philosophica*, ktorý táto univerzita vydáva a do ktorého tiež prispieva. Jeho publikačná činnosť je však známa aj z mnohých konferenčných a nekonferenčných zborníkov Inštitútu filozofie Sliezskej univerzity.<sup>14</sup>

---

12 J. Zouhar, Czesław Głombik a česká filozofie, in *Filozofia i czas przeszły*, B. Szotek – A. J. Noras (eds.), Katowice: Uniwersytet Śląski 2005, s. 32–37.

13 J. Zouhar, O filozoficznych stosunkach czesko-polskich, in *Władysław Tatarkiewicz. W siedemdziesięciolecie I wydania Historii filozofii*, Czesław Głombik (ed.), Katowice: Wydawnictwo Gnome 2003, s. 125–130.

14 Zmienime sa aspoň o niektorých: Česká axiologie 1918–1938 a současnost, in *Wartości i ich funkcje w kształtowaniu cywilizacji globalnej*, J. Bańka (ed.), Katowice: Uniwersytet Śląski 2004, s. 219–225; Wartości i czas, in *Wartości – tradycja i współczesność*, D. Ślęczek-Czakon – M. Wojewoda (eds.), Katowice: Uniwersytet Śląski 2009, s. 136–137; O pojęciu cielesności u Jana Patočki, in *Terytorium i peryferia cielesności*, A. Kiepas – E. Struzik (eds.), Katowice: Uniwersytet Śląski 2010, s. 149–151.



Ale kontakty profesora Zouhara sa neobmedzujú iba na Katovice. Boli a sú oveľa širšie, o čom svedčia jeho konferenčné a publikačné aktivity aj v Lubline<sup>15</sup> a Rzeszowe. Najmä vedecké kontakty profesora Zouhara s akademickou komunitou v Rzeszowe sú veľmi bohaté. Nielenže sa tam zúčastňoval na medzinárodných konferenciách filozofov slovanských krajín, ale bol aj čestným členom ich výboru a programovej rady. O jeho zaujímavých vystúpeniach informovala napríklad Katarzyna M. Cwynar v časopise *ΣΟΦΙΑ*.<sup>16</sup> Do tohto časopisu, v ktorom je profesor Zouhar zároveň členom vedeckej rady, sám periodicky prispieval viacerými textami.<sup>17</sup>

Záverom môžeme konštatovať, že všetky aktivity profesora Zouhara na Slovensku a v Poľsku (pedagogické, vedecko-výskumné, konferenčné a publikačné) stimulovali, overovali a kryštalizovali aj naše národné filozofické myslenie a pomohli nám tak formovať vedomie spoluzodpovednosti filozofov za miesto, ktoré v spoločnosti zastávajú, a tiež za spoluprácu, ktorú v našom geografickom priestore rozvíjajú.

Prajeme profesorovi Zouharovi (okrem zdravia a spokojnosti), aby v ňom naďalej plápolal neutíchajúci elán filozofickej tvorby a mohol zostať pre nás zdrojom nevyčerateľnej inšpirácie a ľudskej blízkosti.

## Literatura

- Szotek, B.: Odgłosy filozofii Kanta w Polsce, in *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas Philosophica. Philosophica-Aesthetica 29, Philosophica VI*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2005, s. 327–335.
- Zouhar, J.: Czesław Głombik a česká filozofie, in *Filozofia i czas przeszły*, B. Szotek – A. J. Noras (eds.), Katowice: Uniwersytet Śląski 2005, s. 32–37.
- Zouhar, J.: České osvícenství a české národní obrození, in *Philosophica XXXV, Osvietenstvo ako spôsob myslenia*, M. Chabada – R. Maco (eds.), Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2011, s. 99–104.
- Zouhar, J.: Filozofie: kultura, integrace, identita a různost, in *Identita – diferencja*, R. Karul – R. Sťahel – M. Toman (eds.), Bratislava: SAV 2010, s. 221–227.

- 
- 15 Pozri napríklad: *Filozofia, nauka i postęp*, in *Filozofia wobec XXI wieku*, L. Gawor (ed.), Lublin: Wydawnictwo UMCS 2004, s. 138–142; *Czeska myśl filozoficzna w XX wieku*, *Anthropos*, Lublin: Uniwersytet M. Curie-Sklodowskiej 3, 2004, č. 1, s. 91–99.
- 16 Katarzyna M. Cwynar, IX Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich: *Filozofia a współczesność (22–24 IX 2014)*, *ΣΟΦΙΑ* 2015, č. 15, s. 419–420; Katarzyna M. Cwynar, X Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich: *Człowiek wobec dziejów a wizje przyszłości (27–30 VI 2017)*, in *ΣΟΦΙΑ* 2017, č. 17, s. 372–373.
- 17 Môžeme uviesť aspoň nasledovné: *Hodnoty v době proevropské*, *ΣΟΦΙΑ*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2004, č. 4, s. 289–290; *Česká filozofie v letech 1939–1945*, *tamtiež*, 2006, č. 6, s. 123–130; T. G. Masaryk i Jan Patočka o kryzysie człowieka nowoczesnego, *tamtiež*, 2009, č. 9, s. 103–108; *Filozofia a nauka*, *tamtiež*, 2015, č. 15, s. 63–68.

- Zouhar, J.: Igor Hrušovský na brněnské konferenci o strukturalismu a historismu v roce 1968, in *Igor Hrušovský, osobnosť slovenskej filozofie*, Z. Plašienková – E. Lalíková (eds.), Bratislava: IRIS 2007, s. 102–108.
- Zouhar, J.: Jan Patočka a krásna literatúra, in *Filozofia – veda – literatúra*, L. Bohunická – E. Lalíková (eds.), Bratislava: UK 2014, s. 124–134.
- Zouhar, J.: K interpretacím Kanta v českém myšlení, in *Kant a súčasnosť* (Filozofický zborník 21, AFPH UP), Prešov: PU 2004, s. 79–87.
- Zouhar, J.: Léta šedesátá a česká filozofie, in *Filozofia a slovanské myšlienkové dedičstvo: osobnosti, problémy, inšpirácie I*, Z. Plašienková – B. Szotek – M. Toman (eds.), Bratislava: Slovenská filozofická spoločnosť pri SAV 2008, s. 63–74.
- Zouhar, J.: O czesko-polskich relacjach filozoficznych, in *Studia z filozofii polskiej*, M. Rembierz – K. Śleziński (eds.), Bielsko-Biała – Kraków: PTF 2010, t. 5, s. 195–204.
- Zouhar, J.: O filozoficznych stosunkach czesko-polskich, in *Władysław Tatarkiewicz. W siedemdziesięciolecie I wydania Historii filozofii*, Cz. Głombik (ed.), Katowice: Wydawnictwo Gnome 2003, s. 125–130.
- Zouhar, J.: Slovenská filozofie na stránkách České mysli, in *Pohľady do slovenskej filozofie 20. storočia*, Z. Plašienková – E. Lalíková (eds.), Bratislava: ALL ACTA 2005, s. 167–176.
- Zouhar, J.: Střední Evropa jako myšlenkový prostor, in *Filozofické myslenie v stredoeurópskom priestore – tradície a súčasnosť*, Z. Plašienková – V. Leško – B. Szotek (eds.), Košice: Slovenské filozofické združenie pri SAV 2011, s. 15–28.

## Abstract

### Professor Jan Zouhar's Slovakian-Polish Contacts

The article briefly reflects on Professor Jan Zouhar's personal and professional contacts within his activities in the Slovak and Polish philosophical environment with an emphasis on the personal experience of the authors. It points out Professor Zouhar's contribution and influence on the development of mutual relations and fruitful cooperation in the field of philosophy, as well as on the unforgettable human dimension that he brought to these relations.

### Keywords

Jan Zouhar, Slovak, Polish and Czech philosophy

#### Prof. PhDr. Zlatica Plašienková, PhD.

Katedra filozofie a dejín filozofie, Filozofická fakulta  
Univerzita Komenského v Bratislave  
Gondova 2, 814 99 Bratislava, Slovensko  
zlatica.plasienkova@uniba.sk

#### Prof. Dr hab. Barbara Szotek

Zakład Filozofii w Polsce, Instytut Filozofii  
Uniwersytet Śląski w Katowicach  
Bankowa 11, 40-007 Katowice, Polsko  
barbara.szotek@us.edu.pl